

पठवत् । सत्ये तु सन्निहोताप्रमाणकसाध्यवत्त्वेनोप-
स्थितविशेष इति वदन्ति । साध्याभावव्याप्यवत्पक्षः ।
साध्यवदन्त्यव्याप्यवत्पक्षः । पक्षनिष्ठः साध्याभावव्याप्यः
पक्षनिष्ठः साध्यवद्गत्याप्यो वा । साध्यवदन्तिव्या-
प्यवत्पक्षः । पक्षनिष्ठः साध्यवदन्तिव्याप्यः । पक्षवत्त्व
भावप्राप्तयोगित्वव्याप्यवत्साध्यम् । साध्यनिष्ठः पक्षव-
त्त्वभावप्राप्तयोगित्वव्याप्यो वा । “विच्छेदोः पराजयौ
हेतोः सत्प्रतिपक्षिता” भाषा । तत्त्ववचनयोरेव सत्प्र-
तिपक्षत्वं नातुल्यवलयोः तेनैवतरत्वं तर्कोदवचनत्वे
तत्त्वोपान्तरबाधकतेति बाध्यम् ।

सत्फलं पुं सन्ति शोभनानि फलान्यस्य । १दादिभवे श-
ब्दः । २सत्त्वयुते लिं ।

सत्यं न० सत । इत यत् । १सत्ययुगे २शपथे ३वाचाय्ये च
४तदाति लिं मादि० । “यथार्थकथनं यच्च सर्वलोकसुख-
प्रदम् । तत् सत्यमिति विश्वेयमर्थत्वं तद्विपर्ययः” पद्मपुं
सर्वलोकसुखप्रदमिति न सत्यवचनक सत्यस्याप्यप्रियत्वे
कथननिषेधात् अतएव सनुनोक्तं “सत्यं ब्रूयात् प्रियं
ब्रूयात् न ब्रूयात् सत्यमप्रियम्” । ५सत्यवचने क्षान्दी-
सुखप्राप्तीयदेवभेदे च पुं “दृष्टिनाशो क्रतुर्दक्षः सत्यो ना-
न्दीसुखे वधः” आ० त० छतवचनम् । ७सिद्धान्ते शब्दर० ।
नफयद्वयप्रापकने टापो यथा कृत्वा शफयकपं यः
सत्यं हन्ति न पातयन् । स कतन्नः कावचस्यो वसेदेव
चतुर्ग्रम् । सप्रजन्मसु कावच सप्रजन्मसु पेषवः ।
ततः शूद्रा महाव्याधिः सप्रजन्मसुतः शुचिः” ब्रह्मवे-
प्र० १८५० । उपरमात्मनि “सत्यं ज्ञानमानन्दं ब्रह्मेति”
श्रुतिः । ८श्रीरामे पुं शब्दर० । १०विष्णो “सौत्तमस्य-
नरे विष्णुः सत्यः सच्चिदोत्तरेः । सत्यावामभवत् सत्यः
स यक्षपो जनार्दनः” कृष्णपुं ४८५० । ११तन्मातरि
स्त्री । १२तपोलोकः दूर्हस्यो लोके सत्यलोकश्चेद्विश्वम् ।
सन्ति पृथिव्यपुत्रेणां च त्वो वाय्वाकाशो च समान्द०
नि० उ समान्दितकारः । १३भूतपक्षके “सत्यं त्वञ्च भूत-
यश्च तं सत्यमित्याचक्षते” श्रुतिः । सत्यत्वञ्च त्रिकाणा-
वाध्यत्वमिति वेदान्तिनः यथायथाज्ञानविषयत्वं सत्यत्वमिति
नैयायिकाः । सन्निवृत्त्याश्रयां सहितसत्ययुगमानं
दैवमानेन १२०० वर्षाः सातुषप्रमानेन १७२८०० वर्षाः ।

सत्यह्वारं पुं सत्य+ह-वञ् नि० लृप् । “मयेतत् अथेश”
केयमिहोवम् सत्यह्वारं सत्यापने (वायनादेशोवा) समरः
सत्यतपस् पुं सत्यं तपोऽस्य । सुनिभेदे तस्यैव दुर्गावचो

वरेच वेदव्यासकृपेणाविर्भावः तत्कथा वगाहपुं ।

सत्यवृत्तिं पुं यतानन्दपुत्रे क्षाभिभेदे सत्यपुं ४८५० ।

सत्यनारायणं पुं कर्म० । संकान्त्यादिषु पूज्ये नारायण-
मूर्तिभेदे सत्यपुं रेवा० ४५० तत्कथा वगाहपुं ।

सत्यपुरं न० सत्ययुक्तं पुरम् । विष्णु लोके ।

सत्यफलं पुं सत्यं सदातनं फलमस्य । बलवत्त्वे राजान० ।

सत्यभामा स्त्री सत्यजितोत्पद्यतायां श्रीकृष्णस्य भाव्याभेदे
शब्दः ।

सत्यभारतं पुं वेदव्यासे त्रिका० ।

सत्यम् अव्य० सत्+वच् । स्त्रीकारे ।

सत्ययुगं न० सत्यप्रधानं युगमस्य । त० । सत्यप्रचुरे प्रथमे हुंने
सत्ययौवनं पुं सत्यं यौवनमस्य । विद्याधरे देवयानिभेदे जटा०

सत्यरतं लिं ७त० । सत्यवाक्यावक्तो हरिचन्द्रनरपतिरि
पुं सत्यपुं १२५० ।

सत्यलोकं पुं सत्यप्रचुरो लोकः । जम्बूद्वीपप्रबोकोमध्यं
सर्वोपरिस्थे तपोलोकान्तर्हस्ये लोके ।

“सत्यगुणेन तपोलोकान् मन्त्रलोको विराजते । अप्रन-
मोरका यत्न ब्रह्मलोकमभिधः सतः” विष्णुपुं ७५०

सत्यवचस् पुं सत्यं वचोऽस्य । १सुनो समरः । २सत्यवचन-
युक्ते लिं । सत्यवचनादवोऽस्य ।

सत्यवत् पुं सत्यं विद्यतेऽस्य सत्यं सत्यवत् । १सावित्री-
पती क्षपमेदे भा० व० २८२५० । २सुनिभेदे च । ३सत्ययुक्ते
लिं स्त्रियां लीप् । या च ४व्यासस्य मातरि शब्दर० ।
५नारदपत्न्यां ६क्षत्रबोक्तुनिपत्न्यां मेदि० काविकापुं
८४५० । [शब्दर०]

सत्यवतीसुतं पुं ६त० । सत्यस्य सत्याऽच्चे व्यासे सुनिभेदे
सत्यवाच् पुं सत्या वाक् यस्य । १क्षत्रो शब्दः । २काके
त्रिका० । तस्य शब्देन हि शुभाशुभनिश्चयेन तस्य तथा-
त्वम् । ३सत्यवदनशीले लिं । [वक्ररि ।

सत्यवादिन् लिं सत्यं वदति वद-णिनि । यथार्थवाक्य
सत्यव्रतं पुं सत्यं व्रतमस्य । १विशङ्कु नामके राजभेदे स-
त्यपुं १२५० । २सत्यतत्परे लिं । [३सत्यप्रतिष्ठे लिं

सत्यसङ्गरं सत्यः सङ्गः प्रतिष्ठा यस्य । १कुबेरे त्रिका० ।

सत्यसंस्थं लिं सत्या सत्या सत्यान् यस्य । १सत्याभिषङ्गौ
सत्यसंस्थस्य तत्प्रपञ्चपङ्कज कान्तोद्ये दर्शितम्

१श्रीरामे ४तदनुके भरते ५जनमेजयस्य च प० शब्दर० ।

सत्या स्त्री १रामपत्न्यां २व्यासमातरि सत्यवत्यां शब्दर० ।

३दुर्गायां ब्रह्मवे० पुं प्र० । ४द्वीपद्यां शब्दः ।